

REDACTIA
Arad, Deak Ferenc-utca nr. 20.

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 "
pe 1/4 an 5 "
pe o luna 2 "

Nr-ii de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se însoțesc.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deak Ferenc-utca nr. 20

INȘERTIUNILE:
de un sir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 5 b. de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și înșertuile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrieri nebrancate nu se primesc

Număr de Duminică

Nr. 19

Anul VII.

Cetiți, să vă luminați!

Cuvintele acestea au fost rostite Duminică de P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp. Și li-a zis anume când a primit preoșimea.

„In viața mea pentru voi am lucrat mai mult», a spus P. S. Sa, »și în cursul vremilor avut-am prilej să Vă cunosc bine. Știu că voi sunteți păzitorii bisericii, lumina lumii și sarea pământului. Dar nu v'aș fi bun părinte, dacă nu v'aș arăta și scăderile și nu v'aș da sfaturi întru îndreptare. Am văzut anume, că nu toți cetiți și chiar »Biserica și Școala» nu merge la ficare parochie.»

»Cetiți, dragii mei, tot ce este întru luminarea minții și încălzirea sufletului. Cetiți, să vă luminați!»

Sfat mai bun într'adevăr nu pute da un părinte. Pentru-că dacă este o scădere obștească între Români, aceasta e îndeosebi lipsa hranei sufletesti. Cu toți citim puțin! Și nu e aci vorba numai de spriginirea foilor noastre, în giurul cărora stau cei mai aleși Români, ci ca prin cetire să ne sporim cunoștința de carte și sufletul nostru.

Indreptându-se profesorilor dela Seminar, P. S. Sa a zis: »Aveți chemarea cea mai frumoasă: din pomul selvatic să faceți nobil și pentru mîntea mîrginită cerc larg să deschideți.»

Ce îndeplinesc însă în școală profesorii și învățătorii, pentru neamul întreg folositor și desăvîrșit are să fie numai dacă cei țesuți din școală ajungînd în viață, în mijlocul poporului, se vor întări încă prin cetire și vor îndemna și poporul să facă același lucru.

Eată de ce am ținut să ne oprim din

adins asupra cuvintelor înțelepte rostite de P. S. Sa Episcopul Aradului. Mai ales că înșine știm poate mai bine, cât de mult cuvintele acestea au fost rostite la vreme, pentru-că în decursul atator ani de luptă convinsu-ne-am cu prisosință, că reul cel mai mare peste neamul românesc vine din lipsa de cetire.

Cine nu știe ce se petrece în lume, trăiește ca într'o casă cu ferestrele închise și judecă lucrurile dacă nu strimb, apoi la ori ce întâmplare cu puțin temeiu.

Omul care nu citește este, ori ajunge, nu numai sêrac în cunoștințe, dar mai presus de toate rece în suflet. Acela nepricepînd rostul lucrurilor, mai ales a celor obștești, bine înțeles că nici nu este în stare a se însuflești de nimica. Trăiește astfel o viață stearpă. Și noi, neamul românesc poate că niciodată n'am avut trebuință mai mare de îmbogățirea sufletului, de oțelirea inimii, ca și acum. Averi pămîntești putem adică aduna și după ce odată li-am pierdut, căci n'avem decât să ne așternem din nou pe lucru. Când un popor și-a pierdut însă simțul său pentru biserică și neam, cutropirea îl așteaptă.

Ear noi Români suntem un popor tiner, redescoperit la viață de om, stăpîn peste soarta sa abia de ieri, și abia de ieri.

Trebuie deci să muncim mult și cu spor, ca să ajungem într'un rind cu neamurile mai vechi.

Eată de ce ne îndreptăm și noi, ca Episcopul Aradului, către preoși și învățători și le zicem: Cetiți, ca să vă luminați și să luminați. . .

Sunt atâtea rele ce încearcă neamul românesc. Valuri grele s'au pornit îndeosebi asupra bisericii.

Ca să putem ține piept cu toți, îndeosebi preoșimea și învățătorimea trebuie să fie oțelită. . . Și aceasta numai

prin cetit se poate ajunge. . . Ni-s'a întâmplat ca țărani să vină și să părăsască pe preotul lor că nu are o singură foaie în casa sa. . . Ei bine, cum o să-i lumineze și să-l conducă pe țărani preotul ori învățătorul care abia va fi avînd în casă călindar ?

Ne place deci a crede, că sfatul P. S. Sa Episcopului Ioan I. Papp va fi primit și ascultat de toți accia cărora li-s'a dat. . . Tari ca neam nu putem fi decât avînd între noi legătură puternică sufletească, ear această legătură numai foile o pot întări.

In contra limbei maghiare. Sub titlul acesta se plîng foile maghiare, că naționalitățile încep a se deștepta și validă drepturile lor asigurate prin lege. După Brașov, unde congregația a hotărît ca protocolul sedințelor să se ție și în limba germană, urmează acum Biserica-albă, unde la propunerea membrilor romni, adunarea orașenească a hotărît unanim, să scoată din școală rugăciunile de școală ungurești și cântările de biserică ungurești. Îmbărbătați de asta, și Sêrbii au înaintat asemenea propunere.

Noi îi felicităm pe bravii noștri naționaliști pentru succesul lor.

Justiția maghiară în tristă lumină.

In numărul dela 20 c. al ziarului »Magyarország» deputatul dietal Bartha Miklós sub titlul »Chestie personală» scrie un articol pe trei coloane mart, făcînd istoricul celor ce a trebuit să îndure pînă să ajungă la tribunal cu cel care l'a calomniat și injuriat. . . Ajunsese, la un moment dat, din părților, acuzat, pentru-că judecătoria dădese voie acuzatului ca să-i răscolească tot trecutul, toate faptele, chiar cele ce nu se refereau la obiect, să propună și să fie ascultat ca martori toți dușmanii săi.

Bartha își termină articolul astfel:

»Atunci s'a întărit în mine convingerea că e mai bine să te naști bou, decât să fii om și să servești (in Ungaria) pe cariera publică.

»Judecătoria a osândit pe adversarul meu pentru calomnie.

»Tabla regească însă a nimicit procedura, pentru-că după a sa părere, afacerea aceasta nu aparținea tribunului, ci curții cu jurați.

»Va să zică să începem din nou. Să mă târască eară! Să aud earați punîndu se întrebări: Poate fi închisă pînă mea pe bani pentru ori ce afaceri? Datu-m'au pe usă afară? Miluitu-m'au guvernele? Făcut-am marfă din convingerile mele?

»Mulțumesc, dar nu-mi mai trebuie dintoace acestea. D'act încolo pot să calc d'alungul și d'alatul peste onourea mea, dar eu la judecatorie nu mai caut scut.

Va să zică un Ungur sus pus, un deputat care face și el legi în Dieta, vine și o spune în lumea largă, că nu mai are încredere în judecatoriile ungurești!

Ce să zicem atunci naționalitățile?

„VICTORIA“.

Una dintre titlurile de mândrie a fruntașilor Români din comitatul Aradului este fără îndoială înșințarea »Victoriei». Și mai multă laudă li-se cuvine apoi ca au știut să ajute spre rară înșiorire această bancă chiar în mijlocul valurilor politice cari au isbit într'una asupra celor dela bancă și nu odată se credea că »Victoria» are să sufere.

Încetul cu încetul adevărul străbate însă și dreptatea iese la lumină, ori câte s'ar face împotriva.

Azi pînă și Ungurii cet mai pricepuți în ale afacerilor de bancă recunosc și scriu, că banca »Victoria» din Arad în ceea-ce privește conducerea și mai ales sistemul de

LA ROMA...

IX.

Catacombele.

Cum mergi spre sud-est pe Via Apia, la stînga și dreapta drumului sunt mai multe catacombe, unele descoperite abea de 40—50 de ani. Noi ni-am dus la cele mai mari, *St. Calisto*, prin cari lungimea căilor suterane face 17 kilometri. Aici își dorm somnul de veci 170.000 creștini și patruzeci de papi. Bine înțeles, sunt înmormențati aici papii dela începutul erei creștine, cari mulțumeau dacă se pot ruga lui D-zeu în pace cel puțin sub pământ și nu se gîndeau, ca cei de mai târziu, ca mormîntul lor să fie monument artistic admirat de lumea întregă. . . Mare a trebuit să fie însă credința acestor într'aderer sfinți părinți, cari își petreceau viața în suterane, propovăduind acolo învățăturile lui Christos; ba nici așa, ascunși, de parte de oraș, la adîncime de zece douăsprezece metri, într'un labirint luminat de câte un opaiț, nu erau în siguranță dinaintea prigonirilor cohortelor păgâne ale atator împărați fioroși.

În mijlocul unei vaste grădini bine cultivate este o căsuță, lângă ea o pandramă de scînduri, unde niște călu-

gări vînd tot felul de lucruri: mărgele, făcute din peatră dela mormintele din catacombe (spun ei!), icoane sfinte, copii de pe frescurile găsite în catacombe, și altele. Pînă să ne adunăm 10—15, cumpărăm una și alta și ne înscrim în cartea mare ce stă pe o masă dinaintea casei călugărești; erau orele 2 1/2 și deja pîn'atunci se coboriseră peste 300 vizitatori, străini din lumea întregă; între altele o ceată de americani. Plătim o liră, cumpărăm fiecare o luminare (10 centime bucata) și sub conducerea unui călugăr (care vorbește franțuzește) ne coborîm în catacombe, pe vre-o 16—20 trepte. Ajungînd jos, într'un fel de vestibul, de unde se împrăștie drumurile suterane, aprindem luminările, destul de subțiri de altfel, pe semne să nu țină mult și astfel călugărul să scape mai iute de noi. De altfel poiță mare n'are nimeni să stea vreme îndelungată în această împărăție a morșilor. . . E un aier greu p'acolo, două dame au și leșinat și au trebuit să fie scoase pe brațe, mirosul de umezeală amestecându-se cu al luminilor, într'adevăr, numai bărbați volnici îl pot suporta. Drumurile sunt înguste, în cât doi oameni nu pot merge alături; p'alcurea e loc mai larg: acolo se adunau

creștinii la rugăciune și se ved urmele multor altare, precum și mormîntul câte vre-unui papă ori creștin mai de seamă de pe acele vremuri; inscripții sunt fără număr, după cum în zidăria câte vre-unei capele s'au păstrat și frescuri, foarte primitive însă. Zidărie e puțină, ci totul este numai din pământ; mormintele sunt așezate una peste alta, câte 8—12, d'alungul coridorului și în multe se ved încă bucăți de oase, încât fiorul te cuprinde. . . În mijlocul unei capele înconjurată de grilaj (de fer) este statuța sfintei Cecilie, care pentru credința lui Christos a suferit moarte de martiră (anul 230). Statuța o reprezintă așa cum a fost găsită de coreligionarii săi moartă, omorîta de soldații împăratului Alexandru Sever: cu trei tăituri la gât și ținînd încheștate trei degete, semn că și când și-a dat sufletul s'a gîndit la învățăturile creștine.

Dar cine să stea și să înșire câte ni-a vorbit călugărul despre fiecare colțisor din multele căi întortochiate ce am străbătut? . . . Cărți întregi s'au scris despre catacombe și un mare învețat d'acum al Italiei viața întreagă și-o petrece căzninduse să descifreze inscripțiile de pe petrele de mormînt și să explice desemnurile de pe ziduri

ori gravate în lespezi de peatră. . . Ear marele Sienkievitz în romanul său »Quo Vadis» dat-a pagini înduioșătoare despre viața plină de patimi ce au dus-o prin catacombe creștinii prigoniți. . .

Panteonul.

Ș'am plecat dela mormintele ascunse sub pământ ale întăilor creștini drept la mormintele celor mai mari bărbați ai Italiei: la *Panteon*, așezat în inima Romei, pe piețu cu același nume; e o clădire fără păreche, din toate punctele de vedere. Întăiu: e cea mai bine păstrată clădire din vremea veche; a fost palatul ginerelui lui August, a lui *Agrippa*, eroul dela Actium, ales de Romani de trei ori consul (între anii 63—12 n. de Ch.) Septimiu Sever și Caracalla au mai augmentat acest palat ear la 1608 papa Bonifaciu l'a prefăcut biserică creștină. Zidurile-i sunt groase, numai din blocuri enorme de peatră, are formă rotundă și un portal așezat pe opt colonne măiestroase. . . A doua: n'are ferestre, ci lumina-i vine de sus, căci partea superioară a cupolei este deschisă, încât ploauă și ninge p'acolo, din care causă centrul interiorului este mai așezat, ca apa să se poată scurge în gura de canal.

controlă, este una dintre întâiele bănci din țeara întreagă.

Astfel „Magyar Pénzügy“ dela 14 Maiu n. publică un articol despre sistemul de control dela bănci. Articolul e din peana unui redactor al numitului organ, care la loc de frunte și întâiu de toate scrie cu lauda despre sistemul de control dela banca „Victoria“.

Intre altele zice:

„Institutul de credit și economii „Victoria“ din Arad a instituit un funcționar superior care numai să controleze, care peste tot nu se amestecă la manipularea zilnică și independent de comptabilitate conduce așa zisul ziar de control sistem american în care pe baza foilor speciale de zi, ce i-se trimit dela Cassa în primul rând lui, introduce fie-care poziție, specificând după partidă. Pozițiile și sumele acestui ziar de control trebuie să se potrivească cu însemnările dela comptabilitate și cu situația făcută de casier despre poziția cassei, ceea-ce se constată zilnic la încheierea cassei.“

Intreaga direcție a „Victoriei“, dar îndeosebi directorul executiv Dr. N. Oncu și secretarul general Sava Raicu, suferit acestei bănci, pot fi mândri de rezultatul la care au ajuns în conducerea institutului.

Presă maghiară despre instalare.

În numărul nostru de alături am dat articolul de fond al foii „Aradi Közlöny“. Azi publicăm articolul de fond al lui „Függetlenség“, apărut în numărul 113 sub titlul: „Lokoma a román püspöknél“.

Dacă un străin prevenitor ar fi asistat la banchetul vestit, ce-a urmat instalării noului episcop român al Aradului, cu greu ar fi crezut, că acest „magnum-aldomas“ se da în Ungaria, într-o diecesă gr. orientală maghiară, (ce-o mai fi asta? Trad.) în cinstea unui episcop maghiar de religie gr.-orientală. Cu tot dreptul ar fi putut crede, că e în sinul țării românești și că românilor ospitali și de cinste ar trebui să le fie petrecerea lor și că-va ar trebui să se petreacă p'acolo, ca și își găse o judecime bună-vată vorbind ungurește. În toate ele de-a-aceia adunați nime nu e dornic s'o asculte, ba într'atâta li-e neplăcută vorba ungurească, că pe lângă limba românească mai vorbesc și nemțește, de teamă ca limba lor nu cumva să se rupă vorbind ungurește. Durere însă, banchetul acela vestit s'a ținut în Arad, în patria noastră plină de munți și văi frumoase, în anul 1903 după nașterea lui Christos, și după mai bine de 1000 de ani, de când esistăm ca stat și avem constituție.

E în adevăr revoltătoare purtarea noului episcop al Aradului și a aderenților săi dovedită la banchetul de instalare față de ambiția națională maghiară și față de cei invitați, când cu vedită tendință insultătoare au preterat și neglijat limba maghiară și mereu numai românește au toastat, ca și când ar fi avut ceva sărbare familiară, sau ca și când numai pentru aceea ar fi invitat autoritățile la banchetul acesta oficios, ca să aibă de cine-și bate joc. Asta a fost o procedură urită, ce nu se poate da ajuns osândi, și ne oferă un trist tablou al lucrurilor, ce le poate aștepta maghiarul dela sentimentele naționale și spiritul național al regimului viitorului episcop.

Am știut, că până azi noul episcop a trecut de un om șters, adică de un om, despre ale cărui calități extra-ordinare și greșeli cronica n'are nimic de înregistrat, și că și în scaunul episcopesc a ajuns numai din întâmplare, în urma luptei crâncene dintre două partide mari. Dar tocmai din motivul că nici într'o privință nu trada trasuri caracteristice, fiecare cu drept presupunea, că față de națiunea maghiară se va purta cu dragoste plină de credință și cu supunere patriotică, căci e cetățeanul acestei țări și de azi face parte din corporațiunea ei legislativă. Dacă poți face deduceri din presemne, atunci putem zice că banchetul de instalare ne-a desamăgit pe toți, căci ne-a dovedit că sau episcopul însuși va primi de a sa programa ultraistă, sau că e o unealtă în mâinile celor, cari orbiș atacă națiunea noastră.

Dar să nu creadă nimeni că și noi voim să spunem, ceea-ce au accentuat mulți încă îndată după alegerea de episcop, și anume că noul episcop stă sub influința puternică alui Vasile Mangra. Noi din contră susținem că Ignatie Papp stă departe de Mangra, care mai ales în vremile din urmă a dat cu mult prea multe dovezi despre înclinații sale ultraiste. Sunt oameni prea mioși, prea obscuri și mici la suflet aceia, cari l-au sfătuit pe noul episcop, să demonstreze în contra limbii maghiare și să greșească în contra buneii cuvinte, când i-a adus într'o poziție neplăcută cari pe cel fără să bănuiască ceva s'au dus în casa lui, — și numai că să-l deo o Jovadă de respectul ce i păstrează. Ospitalitatea maghiară e legendară și dacă nu din alt motiv, atunci din motivul acesta merită să fie criticată aspru

purtarea acestor onorabili domni, cari au aflat de bine să deo astfel de gol ospitalitatea.

De altminteri, firește, ofensa asta e numai partea întregitoare a demonstrației sfrontate îndreptate în contra limbii și prin asta în contra națiunii noastre. Acestui sentiment ofensat i-a dat expresie demnă, și cu toate aceste plină de tact, procurorul regose Antoniu Meszlényi, și cuvintele rostite de d'nsul sunt cu atât mai prețioase cu cât formează un contrast pregnant față de brutalitatea demonstrației săvârșite. Dacă noi suntem în stare să roșișim, agitatorii naționaliști lipsiți de patriotism ar fi trebuit să roșișim la ascultarea acestor cuvinte.

Maghiarimea așteaptă dela noul episcop că în curând va găsi calea, să îndrepte greșala prin care și-a început stăpânirea. Dacă ordinea banchetului în adevăr a fost dispusă de ultra-naționaliștii plini de ură, îl facem atent pe noul episcop să nu urmeze pe panta, pe care sfetnicii săi răi l-au silit să facă pasul întâiu. Panta aceea e lunecasă, primejdioasă și să nu crează episcopul, că națiunea maghiară va suferi în scaunul legislator, fie în scaunul episcopesc pe un bărbat, care nutrește sentimente antipatriotice. Întărirea e numai de caracter formal și numai atunci își va câștiga caracterul real, dacă va fi sancționată prin iubirea și stima națiunii.

DIN ROMÂNIA.

Programa sărbării zilei de 10 Maiu 1903, a douăzeci-și-două aniversare a încoronării.

I.

În revărsatul zorilor 21 tunuri vor anunța Capitalăi solemnitatea zilei.

II.

La ora 10 1/2 dimineața, în toate comunele urbane și rurale din țeară, la care vor asista autoritățile locale. D-nii prefecți vor primi, în reședințele județelor, felicitările autorităților civile și militare și ale orașenilor.

În acele reședințe, d-nii prefecți, în înțelegere cu primarii și șefii garnizoanelor respective, vor regula modul sărbării acestei zile.

Statutul și oficerii din armata permanentă, rezervă și gendarmerie, cari nu vor fi sub arme.

III.

Armata va fi așezată pe strade și piețe, între Palat și Mitropolie.

IV.

Pornirea dela Palatul din București a MM. LL. Regelui și Reginei, împreună cu AA. LL. RR. Principele și Principesa României, spre a asista la serviciul religios, se va anunța prin 101 tunuri.

V.

La 11 1/2 ore, Mafestatea Sa Regele va primi deflarea pe Bulevardul Universității, înaintea statuei lui Mihaiu-Viteazul.

VI.

Dela orele 8 seara muzicile militare vor cânta în grădinile și piețele publice.

VII.

Registrele de înscriere la MM. LL. Regele și Regina vor fi deschise la Palatul din Capitală.

VIII.

În această zi, la orele 10 1/2 dimineața, se va celebra un serviciu religios în toate comunele urbane și rurale din țeară, la care vor asista autoritățile locale.

D-nii prefecți vor primi, în reședințele județelor, felicitările autorităților civile și militare și ale orașenilor.

În acele reședințe, d-nii prefecți, în înțelegere cu primarii și șefii garnizoanelor respective, vor regula modul sărbării acestei zile.

ULTIME ȘTIRI.

Dr. A. Vlad candidat la Dobra. Orăștie, 22 Maiu. Dr. Aurel Vlad, avocat în Orăștie și director al băncii „Ardeleana“, în înțelegere cu fruntașii cercului Dobra, au primit înțelegerea guvernului român, cu program național. Insuflețirea e mare. Candidatul își va desfășura Joi 28 Maiu, programa în Dobra.

București, 19 Maiu. Alegerile pentru consiliile județene, colegiul II s'au terminat cu izbânda candidaților naționaliști, cari au isbutit să ia 153 locuri, ear opoziția conservatoare 2. Pentru 11 locuri va fi balotajiu.

La dreapta, cum întri, este mormântul lui Victor Emanuel, un cosciug de bronz, pe care în basorelief vedem coroana Casei de Savoya și spada marei rege, numit, pe inscripția de pe cosciug, „Padre dei patria“.

Tot aici, lângă marele său tată, e și monumentul regelui Umberto, asasinat la Monza de un anarchist. Doi lei superbe, ținând în labele din nainte câte o placă cu inscripții omagiale, depuse de diferite orașe și corporațiuni din Italia, eată ce arată că aici se păstrează rămășițele mortuare ale regelui cavalier. Insuși cosciugul e depus într'o cameră laterală, unde ni-a condus un pazitor (în schimbul unui bacșiș!), și mai târziu se va transporta în mausoleul monumental ce i-se face aproape de Capitală... Am vizitat p'acolo mai multe camere, în trei etaje, cari d'asemeni, toate își primesc lumina pe d'asupra, prin sticla groasă din tavan. Ozidărie mai uriașe cu greu se poate închipui...

În stânga, dela intrare, lângă un altar, e înmormântat, conform dorinței ce a exprimat când a murit, marele pictor Raffael d'Urbino. Bustul lui e d'asupra altarului și o inscripție în marmură înșiră meritele-i artistice.

Tot aici mai sunt înmormântați Baltazar Peruzzi, Giovanni da Udine,

Pierin del Vaga, Taddo Zuccari și Anibal Caracci, fiecare lângă altare. Cu drept cuvânt, căci dumnezeiască a fost și schintea ce li-a aprins și hrănit în suflet forța atâtor concepții admirabile de lumea întreagă.

În una din sălile laterale din dreapta, lângă camera cu cosciugul lui Umberto, s'a improvisat o capelă, unde zilnic un preot citește misă și cel puțin de două ori pe săptămână asistă și regele și alți membrii ai familiei regale.

În fața Panteonului e o fântână făcută de sculptorul Longhi, pe vremea papei Clement XI; d'asupra gurilor cari varsă apă e obeliscul de granit, adus acolo din templul Isidei și Serapidei.

S. Pietro in Vincoli.

Dumineca Paștilor... Ce am putea face mai cuviincios, decât să mergem la biserică?... Și să ne ducem anume la biserică ridicată în onoarea celui mai vrednic apostol al lui Christos, alui Petru, nu la catedrală, ci unde se păstrează lanțurile cu cari a fost legat S. Petru în prinsoarea din Ierusalim. Insuși biserică este de pe vremea lui Valentinian III, căci soția acestuia, Eudoxia, a construit-o (la 422 d. C.)... Aici se păstrează și una dintre capo-d'operele celui mai celebru sculp-

tor (și pictor în același timp!), statua lui Moise de Michelangelo, la mormântul lui Iuliu II... E atâta mafestare în figura lui Moise și cu atâta artă e sculptată întreaga statuă, că îți vine să te închini... Lucru de artă mai desăvârșit nu există și nu-i sculptor mai de seamă în lume care să nu fi fost (ori să nu se fi dorit) să admire această marmură cărei dalta lui Michelangelo i-a dat par'că suflet.

Moise șeade pe scaun și e o minune cui a putut Michelangelo să surprindă și cum a putut să sculpteze în piatră acea privire de dumnezeiască măreție! Dacă nu făcea decât această singură statuă, Michelangelo fără îndoială ș'atunci era să fie unul dintre marii măestri ai artei plastice și dacă n'ar fi decât acest Moise de văzut în Roma întreagă, ș'atunci fericit să se simtă cel căru i-s'a dat puțința de a obosi până aici.

Ma sunt în biserică patru alte statui de Raffael da Montelupo, unul dintre elevii lui Michelangelo. Ear Guercino a zugrăvit aici pe St. Augustin și alte icoane sfinte, după cum sunt frescuri superbe de Domenichino, Coppi și alții.

Lanțurile cu cari a fost ferecat S. Petru se păstrează într'o cutie de

sticlă, așezată ca p'un altar la care coborim pe mai multe trepte (în fața altarului mare).

Biserica S-ta Maria della Victoria.

Numită astfel în memoria victoriei ce creștinii au avut la Lepant asupra Turcilor, bătălie care e zugrăvită pe bandiera sanctuarului bisericii.

Mai celebră este aici S-ta Teresă în extas, de Bernini. Marele sculptor s'a întrecut pe sine prin această lucrare sa. Domenico Guidi a sculptat statua S-tul Iosif dormind, Lamberti zugrăvit pe Iosif, Perugino a zugrăvit cupola, Guercino S-ta Troiță. Și în treg interiorul bisericii e numai de marmură de Sicilia.

Sub conducerea părințului Lupșa (dela Lugoj) vizităm apoi palatul reginei văduve Margareta, Piața Qurinalului, unde vedem: o fântână al cărei basin de granit a fost adus aici din Forul Roman, — obelisc care-i adus dela mausoleul lui August — ceea-ce e mai celebru — grupa Castor și Polux, cu doi câini alți atribuite lui Fidias și Praxiteles. Găsești pe acestea au fost transportate din ordinul lui Sixtus V, ș'anume de termele lui Constantine.

Noii episcopi greco-catolici.

S'a implinit in ale din urma și scaunul vacant al episcopiei gr. cat. dela Oradea-Mare. M. Sa prea grațiosul nostru rege și împărat, a binevoit a numi de episcop al Orăzilor-Mării pe episcopul Lugoșului Dr. Dem. Radu, ear in scaunul devenit astfel vacant, pe Rev. Domn Dr. Vasilie Hossu, canonic metropolitan in Blaș.

Dam mai la vale biografia noilor episcopi, dorindu-le zile multe, ca să poată lucra intru mărirea bisericii lor și a întreg neamului românesc.

Episcopul Demetriu Radu, s'a născut in Ufalău lângă Aiud la 7 Noemvrie 1861, Studiile primare le-a făcut in Aiud, iar gimnasia in Blaș din 1873 până in 1879 când mitropolitul Vancea l'a trimis la Roma in Colegiul grecesc al Sf. Atanasiu. In colegiul Urban de Propaganda Fide a studiat filosofia și teologia până in 1885, in care an la 26 Iuliu fu sfințit preot de arhiepiscopul grecesc Stefan Stephanopoli. Pe la sfirșitul anului 1885, întorcându-se in patria ca doctor in filosofie și teologie, după scurtă praesă la oficiul archidiecezan din Blaș, in 1886 fu trimis la București spre a păstori pe Românii uniți așezați in mare număr acolo. Aci arhiepiscopul latin Palma l'a numit profesor de teologia dogmatică, filosofie și literatura română la seminariul catolic, al cărui rector a ajuns in curind. La 1891 Arhiepiscopul Costa l'a numit protopop onorar, iar Mitropolitul Vancea asesor consistorial. Mai târziu Arhiepiscopul Zardeti din București l'a numit econom și procurator al întregii diocese de București. Episcop al Lugoșului fu numit in 22 Noemvrie 1896, consacrat in 9 Maiu 1897 de Mitropolitul Mihályi in Blaș și instalat in 16 Maiu 1896 in Lugoș. Deja in primul an al păstoririi sale, in 15 August 1897, a cumpărat lângă reședința episcopescă o casă spațioasă pentru școlii tinerilor gr.-cat. români din diocesele Lugoșului, și prin literile sale pastorale din 15 Octomvrie 1897 a făcut dispoziții salutare pentru sporirea fondului acelu convicit.

Dr. Vasilie Hossu, s'a născut in orașul libr. reg. Murăș-Oșorheiu in ziua de Trei Sfinți Ierarhi 11 Febr. — 30 Ian. 1866 din părinți Vasilie Hossu, paroh și protopop in orașul numit și Maria născ. Szébeni. Studiile primare le-a făcut in colegiul ev.-reformă din orașul natal. Gimnasiul inferior l'a absolvit in Reghinul-săsesc la Sași, iar clasele V-VI. și in parte

a VII. in colegiul reformaților din Murăș-Oșorheiu. Ca student de clasa VII fericitul mitropolit Vancea l'a trimis la Roma unde ca alumn al colegiului grecesc de la S. Atanasiu a frecventat cursurile filosofice și teologice de la „Propaganda Fide“. In 10 August 1882 fu promovat la gradul academic de „Baccalaureat“, in 21 Iulie 1884 la gradul de „Licențiat“, iar in 6 August 1884 la gradul de „Doctor“ in științele filosofice. In 22 Iulie 1885 a fost promovat la „Baccalaureat“, iar in 15 Iulie 1887 la cel de „Licențiat“ in științele teologice. Intraacea morbul de care suferia i-s'a agravat și pe la finea lunii August a anului 1887 a fost silit a se întoarce in patria greu merbos și declarat de cel mai distins medic-profesor drept pierdut pentru viață. Indurarea lui Dumnezeu, clima patriei, îngrijirea de mamă i-a redat sănătatea, in cât incepu a se pregăti pentru ultimele esamene încă rețerute, pentru ca să dobndească gradul profesoresc de la Propaganda. Intraacea corpul profesoresc de la Propaganda, luând in considerare succesele secerate la celelalte esamene, cu unanimitate de voturi făcu propunere Sfinției Sale, ca dispensându-l de la esamenele restante, să-l promoveze la gradul de doctor in teologie, ceea ce s'a și întâmplat in 13 Noemvrie 1887. In 27 August 1888, in srbătoarea Adormirii Preacuratei Fecioare fu chirotonit întru preot celibe in catedrala din Blaș prin fericitul mitropolit Vancea, iar in 28 August a aceluia-și an numit profesor de dogmatică la facultatea teologică arhiepiscopescă. In Noemvrie 1888 a fost numit membru in comisiunea pentru revederea câștilor rituale, unde până acum a conlucrat la edarea Orologerului mic a Triodului, a Euchologiului și a Evangheliei In 5 Septemvrie 1889 a fost numit asesor la tribunalul matrimonial de a II. instanță pentru diocesele sufragane. In 1891 i-se încredință propunerea filosofiei in clasa VIII. a gimnasiului. In 20 Iunie 1892 cu o lună înainte de moartea sa, mitropolitul Vancea îl numi de rector al Seminarului tinerimii studioase, in care calitate cumpără domeniul din Veza, contribuind aproape cu jumătate la prețul cumpărării din economisirile făcute prin administrarea in regie a numitului Seminar. In 1895 fu numit fisc al consistoriului arhiepiscopesc și mitropolitan. In anul 1898 fu ales canonic-cancelar in capitolul mitropolitan, fiind introdus in 12/1 Nov. 1898, și încredințându-i-se inspecțiunea domeniilor fundamentale din archidieceasă.

In 1899 fu numit comisar arhiepiscopesc la esamenele de maturitate și la cele de clasă de la gimnasiul superior din Blaș. La conciliul provincial III. celebrat in 1900 a luat parte ca delegat al capitolului mitropolitan și a purtat oficiul de secretar primar. S'a ocupat și se ocupă și cu literatura. In 1890 a întemeiat împreună cu Dr. Alexandru Grama, Dr. Aug. Bunea, Dr. Victor Szmigelski și Dr. Isidor Marcu prima foaie bisericească politică din Blaș „Unirea“, al cărui prim redactor a fost un an și jumătate. A edat un „Manual de Psihologie și Logică pentru clasa VIII. gimnasială“. Pentru distinsele sale calități Sfinția Sa Pontificale Leo XIII. îl numi prelat domestic. Membru la toate societățile culturale și umanitare, a lăsat prelatindenea urme de activitatea sa și spiritul său înalt. A fost tot de-una ales aproape cu unanimitate de membru la congregația comitatensă și la comună, in felurite comisiuni administrative, in cari cu mult tact și pricepere a știut să apere interesele poporului, din care cauză e mult respectat și iubit de toți. („Unirea“).

Guvernul rus și măcelul din Kișinev.

D. Plehwe ministrul de interne instigator. Măcelarea antisemită ce s'a desfășurat in Rusia și a cărui primă manifestație s'a văzut in Basarabia, se datorește direct guvernului rusesc și in special ministrului de interne, dl Plehwe.

Acest ministru crede nemerit a inaugura in Rusia politica polițienească a lui Napoleon al III-lea, care, precum ne aducem aminte, in momente când in Franca se prea grămădea nemulțumirile interne, avea obiceiul de a îndrepta exploziunea acestor nemulțumiri asupra unor evenimente artificiale pregătite.

In Basarabia exploziunea turburărilor antisemite a fost pregătită de administrațiune, cu guvernul și poliția in frunte. S'a ales Basarabia, pentru acia, ca apoi să se poată zice, că toate aceste evenimente se datoresc prigonirilor a evreilor din România, al căror ecou s'a percutat până in Basarabia.

Ce zice presa rusă. Deja in ziarul „Petersburgskie Wiedomosti“ a și apărut un articol scris de un diplomat, in care s'a declarat limede și lămurit următoarele: mișcarea antisemită din Chișinev și are de originea prigonirilor din anul 1900 al evreilor din România; aceste prigoniri au avut de efect o propagandă antisemită organizată de directorul ziarului „Basarabai“ dl Crușovan, român de naționalitate, care prin tr'un șir de articole a știut să escite pa-

sionile josnice, in pătura ignorantă și fanatizată.

Proclamația Poliției ruse. La acestea trebuie să răspundem: ziarul Basarabai este un ziar oficial al guvernatorului; in acest ziar se tipăresc anușurile guvernului; și afișele polițienești. Mai mult decât atât dl Crușovan este persoana grata a ministrului de interne și înamia izbucnirii măcelărilor antisemite, poliția din Basarabia a tipărit și răspândit niște proclamații, in cari denunța poporațiunea; „că cauza crizei, ce bântue in Rusia, a foamei și lipsei de muncă, sunt socialiștii și revoluționarii, evrei in mare parte, cari voiesc să ucida pe Țarul și pe toți preoții“.

Nepăsarea guvernatorului. Această proclamațiune a produs efectul undelemanului vărsat peste foc. B n țările de devastatori alergau de strade și strigau:

„Omorâți pe evreii revoluționari! Așa e ordicul dela Țar!“

Și poliția stătea cu mâinile încrucișate și privea la desordinele, jafurile și omorurile ce se comiteau.

Când evreii au alergat la guvernor, ușile palatului său au fost închise, bancherul Pitches n'a putat expedi deosea la Petersburg decât plecând la Căldrași, a patra stație dela Ungheui, și de acolo expediind-o la adresa ministrului de fusete dl baronul de Watie, grație intervenției căruia s'a pus capăt măcelului.

Pentru a sârșini aceste zise, ctăm ad literam următoarele linii ce extragem din ziarul „Pravo“ (dreptul).

„Explicarea mișcării antisemite o găsim in faptul că evreii au demarșat pe lucrătorii orașelor, prin răspândirea in profuziune a proclamațiilor prin care să propagă anarhia“.

Așa dar, după ziarul juridic rus, mulțimea, care ucidea și jefuia in Chișinev, era apăstărea ordinelor și a administrațiunii

Aceste zise trecem, la descrierea celor întâmplăte.

Turburărilor. Intregă Basarabia e cuprinsă astăzi de oroare, din cauza omorurilor evreilor, siluirii fetelor și femeilor evreie și a distrugerii avuților lor. Deja cu 2-3 săptămâni înainte turburărilor, au început să circule prin Chișinev șvonuri, că la Paști se vor omor evreii. Evreii au denunțat aceste autorități, cari însă, au răspuns că vor lua măsurile necesare dacă se va întâmpla ceva.

Un singur comisar. Când devastările au început, in întregul oraș nu s'a găsit decât un singur comisar de poliție, C. Lucinsck, un polon, care aleargă să apere pe evrei, ceilalți comisari, toți s'au ascuns. Mulțimea înarmată cu topoare, tărăcoape și ciocane alerga prin strade și devasta in toată libertatea. Când să dărima magazinele de ferărie, evreii comercianți implorau ajutor dela poliție, dar aceasta drept răspuns — rdea!

Mulțimea ucidea pe evreii in case, pivnițe, pe strade, opea tramwayurile și smulgea din vagoane pe evreii-călători și aci

Noapte de vară.

Zărilor de farmec pline strălucesc in lumină; — Zboară mierlele 'n tufș și din codri noaptea vine Pe furie.

Care cu poveri de muncă Vin încet și sclerșind; Turmele s'aud mugind, Și făcând vin pe luncă Hăulind.

Cu cofța, pe 'ndelete, Vin neveste dela riu; Și cu poala prinsă 'n briu Vin cântând in stoluri fete Dela grâu.

Dela gîrlă 'n plicuri dese Zgomotos copil vin; Satul e de vuet plin; Fumul alb aiene ese Din cămin.

Dar din ce in ce s'alină Toate zgomotele 'n sat, Muncitorii s'au culcat, Liniștea-l acum deplină Și-a 'noptat.

Focul e 'nvălit pe vatră Ear opațele au murit Si prin satul adormit Doar vre-un câne 'n somn mai latră Răgușit.

Eat o! Plină, despre munte Ese luna din brădet Și se 'nalță 'ncet 'ncet, Gânditoare ca o frunte De poet.

Ca un glas domol de clopot Sună codrii mari de brad; Ritmic valurile cad. Cum se zbate 'n dulce ropot Apa 'n vad.

Dintr'un timp și vîntul tace; Satul doarme ca 'n mormînt — Totu-l plin de Duhul sfânt: Liniște 'n văzduh și pace Pe pămînt.

Numai dorul mai colindă, Derul tînor și pribag; Tainic se 'ntâlnește 'n prag, Dor cu dor să se curindă, Drag cu drag. G. Coșbuc.

LUPUL ȘI CUCUL.

„Rămâi sănătos, vecine!“ A zis lupul către cuc, „Aceste țeri de rău pline Le părăsesc și mă duc. Nu mai pot trăi aicia De om, căne prigonit; In Arcadia ferice Este codra de trăit! Unde aurita vreme

Împărăște deplin, Unde lupul nu se teme De năpăstile ce-l vin, Acolo nu sunt rășbosie Toți in pace viețuesc; Omul este blând ca oaia, Ear câniț nict hămăesc. — „Cale bună măi vecine! Dar te rog să-mi spu curat: Năravul nu ți et cu tine? Și colții ți et lăcădat?“ — „Să-l lapșal dar cum se poate! — „Apoi ține minte, frate, Că la viitoarea iarnă, At să rămâi fără blană“ Si așa s'a întâmplat, Precum cucul i-a cântat. A. Donici.

Vestitorii primăverii.

Dintr'alte țeri, de soare pline, Pe unde-ai fost și voi străine, Veniți, dragi păsări, Inapoi — Veniți cu bine! De frunză și de cântec got, Plâng codrii toți fără de vol.

In zarea cea de veel albastră Nu v'a prins dragostea sihastră? De ce ne-ai lăsat? Nu v'a fost dor De țeara voastră? N'ajți plâns văzând cum trece-n sbor Spre mează noapte nor de nor?

Voi ați cântat cu glas ferbinte Naturii calde inmurt sfinite,

Oii doine dragi, când v'att adus De noi aminte! Străinilor voi nu le-ați spus, Că doine ca a noastre nu-s?

Și-acum veniți cu drag in țeară! Voi revedeți câmpia ea să, Și cuibucile voastre 'n crâng — E vară, vară! Ași vrea la suflet să vă strîng, Să rid de fericit, să piâng!

Cu voi vin florile in câmpie Si nopțile cu poezie Și vînturile lune, calde piot, Și veselie. Voi toate le lușt cu voi Si iar le-aduceți Inapoi!

Gh. Coșbuc.

Șiretenia țigănească.

Il mână pe roman, de cunună niște țigani. Incurșatei numai bine nu trăsnu: nu trecea s'omână și ei trebuia să se apuce de păr. Nănași... că de ce a mai lăsat Dumnezeu și nănași pe lume, — căutau să-l împace. Făceau masă îmbelegată, pofteau pe fînt, le da sfaturi, li îndemneau să se împace că-i rîde lumea și căte de-alde-acestea...

Căt ținea mănecarea și beutura, țiganii se îmblânzeau că decât n'ali f'au de zice; după-ce flămânzeau, ear s'apucau la pămînt; — aflase sihicriunea nănașilor, așteptau să fie poftiți la masă.

nost. u Sofronie Avramescu, că nu au zidit școală nouă pe locul școlii vechi, pen- tru-că fiind acesta în cartea funduară loc al școlii, și ca nu cumva să fie școala noastră confesională atâcată din partea altora, — apoi această școală nouă a zidit-o pe teritoriul pământului bisericesc pen- tru ca în todeauna să rămână (în cas- de întâmplare) școala noastră confe- sională.

Prin comuna noastră Nicolinț este drumul comitatens de țeara, cu nume: Oravița-Biserica-albă unde se comunică foarte mult zi pe zi de străini, — și ție- mai mare dragul când trec călătorii străini prin comuna noastră și se uită la zidire așa frumoasă, cu care dă față, în care este scrisă inscripția Școala Poporală confesio- nală gr.-or. Română, — auzi zicând unul cătră altul, că aici această comună trebuie să aibe un conducător foarte harnic; ceea-ce prin aceasta ne aduce laudă și fală co- munei noastre. — Deci noi și pe aceasta cale mulțămim din inimă harnicului nostru preot Sofronie Avramescu, să- deo Dumnezeu sănătate și viață îndelungată, să-l trăiască întru mulți ani pentru conducerea și in- frumșetarea comunei noastre.

Nicolinț, 12 Maiu 1903 n.

In numele locuitorilor din Nicolinț

George Tiffa,
proprietar și comis. coms.

Serate de-ale meseriașilor români.

Zi de sărbătoare a fost ziua de Joi 30 Aprilie a. c., pentru meseriașii români din Sibiu. In această zi ținându-se ședința literară a 3-a. Intrunitu-ne-am în mare număr, cu mic cu mare în localită- țile Reuniunii, cari încep a fi prea puțin încăpătoare mai ales la astfel de ora- siuni.

Presidental nostru dl Vic. Tordăcianu binevointeză număruiți oaspeți, cari tot cu mai multă curiozitate și cu mai mare atra- gere sunt cătră acest așezământ, chemat a lumina mințile, a cultiva bunele mora- vuri și nobilitând inima. De data aceasta vi-se pune în vedere, că o scop de-a se desvolta tot mai multă și mai rodnică ac- tivitaea în jurul Reuniunii, comitetul a iust hotărîrea de-a forma un comitet de doamne și d-șoare, care ajutat de comi- tetul Reuniunii să colecteze de pe acum vestmint, încălțăminte, albituri și altele pentru Darurile de Crăciun, ce Reuniunea le imparte între săracii noștri. Tot acest comitet va avea să poarte grijă pentru mobi- lizarea și decorarea localităților Reuniunii; el va angaja doamne și d-șoare pentru corul Reuniunii și mai pe sus de toate lui i-se încredințează aflarea căilor și mij- loacelor neapărate la înființarea mesei în- vățăcelor. El va mai avea și chemarea ca membrii din sinul lui să țină prelegeri din grădinarit, din gospodărie, etc. Cu for- marea comitetului și respective cu convo- carea tuturor doamnelor (soții de meser- iași) și d-șoarele s'au încredințat d-nele Cioran, Panfilie și Morariu și d-șoarele Stoica, Simțion și Roman. Acest comitet odată alcătuit nouă viață va aduce în slaul societății noastre.

Făcând după toate acestea o revistă asupra sporiului, ce-l fac fondurile Reuniunii, scoate în relief jertfa adusă de dl Ioan Vlad, fost învățător în Orăștie, care pe- trecând în Sibiu ne-a onorat cu prezența la această ședință și totodată a dăruit în amintirea răposatei sale mame Raveca suma de 30 cor., din cari 19 cor. fondului de 10 bani, 10 cor. celui al veduvelor și 10 cor. fondului Dr. D. P. Barcianu.

Di potrocoalele cetite de notarul Re- uniunii dl I. Apolzan am remarcat între altele raportul bibliotecarului Nic. Bratu asupra cărților și revistelor, ce se găsec în biblioteca Reuniunii, și asupra numă- rului membrilor, cari se indeletnesc cu cetirea acolora.

Programul seratei a fost deschis de

sodalul pantofar, dl Ioan Bârsan cu de- clamarea poesiei „Viitorul Românului, de L. Antinescu; elevul preparand, dl Vasile Popa ne-a cântat cu precisiune și cu farmec mai multe doine populare; sodalul pan- tofar dl Nicodim Rusu ne-a predat pe „Popa și sluga“ de G. Coșbuc, producând mult haz; dl Ioan Apolzan continuând a tra- duce din opul amintit în rapoartele ante- rioare de data aceasta ne-a cetit bucate „Meseria e plugul de aur“ de Borie; so- dalul pantofar dl Vasilie Dumitru ne-a re- citat destul de bine, poesia „Trei doamne și toți trei“ de Coșbuc; dl Vasilie Nica, sodal pantofar, ne-a predat într'o frumoasă românească anecdota „Țăranul la dentist“. Dl George Nicola ne-a eșecutat la violină mai multe arii de toată frumusețea, fiind viu aplaudat. Mult și nesfârșit haz a produs dl Pantilie Crișan, sodal lăcătuș, cu anec- dota „Țiganul la miere“ de Speranță. Sod. pantofar dl Ioan Bârsan ne-a declat cu o cântare „Despre originea Românilor“. Dl Filimon Delorean, sodal cismar rentors din călătorie, ne-a predat „Mărirea strămo- șilor“ de G. Sion, ear' dl V. Nica ne-a re- citat anecdota „Trei călugări“. Dl Nicodim Rusu, urcând și el pentru a 2-a oară tri- buna, ne-a predat pe „Nănașul și fiul său“ de Coșbuc. Punctul final l-a avut clericul dl Bena întreprinzându-ne cu mai multe dră- gălașe compoziții eșecutate la pianul Reu- niunii.

Cu bucurie și veselie am asistat și la această ședință și bucurie și veselie am cetit și din fețele participanților, cari de bună- voie, singur de dorul de-a se convinge de sporiul, ce-l fac meseriașii noștri — se adună în fiecare ultimă Joi din lună la câte o ședință literară.

Un învățacel.

Dănilă Prepeleac.

— Poveste —

Era odată într'un sat doi frați, și amândoi erau însurați. Cel mai mare era harnic, grijuliv și chibabur, pentru că unde punea el mâna, punea și Dumnezeu mila, dar n'avea copii. Iară cel mai mic era sărac. De multe ori lugea el de noroc și norocul de dînsul, căci era leneș, nechitit la minte și nechibzuit la trebi; și apoi mai avea și o mulțime de copii. Nevasta acestui sărac era muncitoare și bună la inimă, iar a celui bogat era pestriță la mațe și foarte sgêrcită. Vorba veche: „tot un bou ș'o belea.“ Fratele cel sărac — sărac să fie de păcate — tot avea și el o pereche de boi, dar coala: porumbi la pâr, tineri, nați de trup, țapoși la carne, amândoi cundali, țințați în frunte, ciolănoși și grași, cum sunt mai buni de înjugat la car, de eșit cu dinții în lume și de făcut treabă. Dar plug, grapă, telegă, sanie, car, tinjală, circee, coasă, hreapă, țăpoin, greblă și câte alte lucruri ce tre- buesc omului gospodar, nici că se afla la casa acestui om nesocotit. Și când avea trebuință de asemenea lucruri totdeauna supăra pe alții, iară mai ales pe frate-său care avea de toate. Nevasta celui bogat de multe ori făcea zile fripte bărbatului ca să-l poată descotorosi odată de frate- său. Ea zicea adese ori:

— Frate, frate, dar pita'i cu bani, bărbate.

— Apoi dă, măi nevastă, sângele apă nu se face. Dacă nu l-oiu ajuta eu, cine să-l ajute?

Nevasta ne mai având încotro, tăcea și înghiția noduri. Toate ca toatele, dar carul său era halima. Nu treceau două trei zile la mijloc, și se trezia la ușa ei cu Dănilă, cumnatul său, cerind să-i impru- mune carul: ba să-și aducă lemne din pă- dure, ba fâină de la moară, ba căpiți din țarină, ba multe de toate.

— Măi frate, zise într'o zi cel mai mare istalalt: mi-e lehamite de frăția noastră l... Tu ai boi, de ce nu-ți inchi- puești și un car? Al meu l'ai hârbutit de tot. Hodorog în colo, hodorog pe dincolo,

carul se strică. Și apoi știi vorba ceea: „dă-ți popă pîntenii și bate iapa cu căl- căele“.

— Apoi dă, frate, zise istalalt, scârpi- nindu-se în cap, ce să fac?

— Ce să faci? Să te 'nvăț eu. Boii tăi sunt m ri și frumoși; iați și-i du în iarmaroc, vinde-i, și cumpără alții mai mici și mai eștinți, iar cu banii rămași cum- pără-ți și un car, și iacă te-ai făcut gos- podar.

— Ia, știi că nu m'ai învățat rău? așa am să fac.

Zicând aceste, se duce la dînsul acasă, își ia boii de funie și pornește cu ei spre țirg. Dar, cum am spus, omul nostru era un om de aceea, căruia îi mâncau cinii din traistă, și toate trebile câte le făcea, le făcea pe dos. Țirgul era cam departe și iarmarocul pe aștrite. Dar cine poate sta împotriva lui Dănilă Prepeleac? (că așa îi era po- recla, pentru-că atîta odor avea și el pe lângă casă făcut de mâna lui). El tufește cușma pe cap, o ludeasă pe urechi și habar n'are. „Nici nu-i pasă de Nastasă: de Nichita nici atîta“. Mergem el cu Duman și Tălășman ai săi, tot înainte spre iarmaroc, tocmai pe când s'ua un deal lung și trăgănat, alt om venea din- spre țirg, cu un car nou ce-l cumpă- rase chiar atunci și pe care-l trăgea cu mânie singur . . . la vale cu propele și la deal cu opintele.

— Stăi prietene! Zise cel cu boii, cari se tot zmunceau din funie, văzând troscotul cel fraged și mândru de pe lângă drum. Stăi puțin cu carul, c'am să-ți spun ceva.

— Eu aș sta, dar nu prea vrea el să stea. Dar ce ai să-mi spui?

— Carul dumneatale par'că merge singur.

— Dapoi . . . , măi singur, nu- l vezi?

— Prietene, știi una?

— Știu deă mi-l spune.

— Hai să facem tromba: dă-mi ca- rul și na-ți boii. Nu vreau să le mai port grija în apate; ba fin, ba ocol, ba să nu-i mânânce lupii, ba de multe de toate. . . Oiu fi eu vrednic să trag un car, mai ales dacă merge singur.

— Șuguesți măi omule, ori ț-i in- tr'adins?

— Ba nu șuguesc, zise Dănilă.

— Apoi dar te vîd că ești bun me- henchiu, zise cel cu carul; m'ai găsit in- tr'un chef bun: hai noroc să deo Dumnezeu! Să-ți aibi parte de car și eu de boi!

— Apoi dă carul, își ia boii, pleacă pe costișă într'o parte spre pădure și se cam mai duce. Istalalt, Dănilă zice în gândul său:

— Tac!, că-i buche: l-am potcovit bine. . . De nu cumva s'ar resgândi! Dar par'că nu era țigan să se reintoarcă.

— Apoi își ia și el carul și pornește tot la vale înapoi spre casă.

— Aho! car nebun, aho! Când te-oi încărea sdravăn cu saci dela moară, ori cu fîn din țarină, atunci să mergi așa!

— Și cât p'aci cât p'aci să nu- l ieie carul înainte. Dar dela o vreme valea s'a sfârșit și s'a început un deal. Când să- l sue la deal, sue-l dacă poți! . . . Hârți în colo, scârți în celo, carul se da înapoi.

— Na! Car mi-a trebuit, car am găsit!

— Apoi eu mare greu hârțuește carul într'o parte, îl oprește în loc, se pune pe proțap și se așterne pe gânduri.

— Mă! . . . asta încă-i una! De-oiu fi eu Dănilă Prepeleac, am prăpădit boii; iar de n'oiu fi eu acela, apoi am găsit o căruță! . . .

— Ba e Prepeleac, ba nu-i el. când iacă un om trecea iute spre țirg c'o capră de vânzare.

— Prietene, zise Dănilă, mi-l da capra ceea să-ți dau carul ista?

— Apoi... dă... capra mea nu-i de cele săritoare, și-i bună de lapte.

— Ce mai la deal, la vale; bună, ne-bună, na-ți carul și dă-mi-o!

Cela nu se pune de picină: dă capra și ia carul. Apoi așteaptă până vin alte care de-l leagă dinapoi lor, și se duce în treaba lui spre casă, lăsând pe Dănilă gură cască tot pe loc.

— Bun, zise Prepeleac. Ia pe ist cu capra și tu încaltea că bine l'am boit! . . .

Ia apoi și el capra și pornește iar spre țirg. Dar capra tot capră; se smucea în toate părțile, în cât îi era acum leha- mite de dînsa.

— De-aș ajunge mai degrabă în țirg, zise Prepeleac, să scap de răea asta.

— Și mergând el mai departe, iacă se întilnește cu un om ce venia de la țirg c'o gîscă în brațe.

— Bun întilniș, om bun zise Dă- nilă.

— Cu bine să deo Dumnezeu!

— Nu vrei să facem schimb? să-ți dau capra asta și să-mi dai gîscă.

— N'ai nemerit-o, că noi gîscă, ci-i gînsac: l-am cumpărat de sămânță.

— Da, dă-mi-l, dă-mi-l, că-ți dau și eu o sămânță bună! . . .

— De-mi-l da ceva adaos, poate să ț-i dau: iară de nu, norocul gîștilor de- acasă; că are să facă un otrocol prin ele, de s'a duce vestea!

— Înșiră, dur la deal, dur la vale, unul mai dă, altul mai lasă, și Prepeleac mărită capra. Apoi înșacă gînsacul și pleacă tot înainte spre țirg. Când ajunge în țirg, gînsacul dorit de gîște, țipă cât îi luă gura: gal gal gal!!!

— Na! c'am scăpat de dracul și am dat peste tată-său; aista mă asurzește: Las' că te înșor eu și pe tine acuși, măi buclucașule.

— Și trecând pe lângă un negustor cu punți de vânzare, dă gînsacul pe o punță de cele pe talger, cu baerile lungi de pus în gît. Ia el punța, o sucește, o învitește și apoi zice:

— Na-ți frîntă, că ț-am dres-o! Pentr'o păreche de boi, de era mai mare dragul să te uiți la ei, am rămas c'o punță goală. Măi, măi, măi. măi! Doar știu că nu mi-i acum înțliași dată să merg la drum; dar par'că dracul mi-a luat mințile!

— Măi șede el cât șede de casă gura prin țirg și apoi își ia talpășita spre casă. Și ajungind în sat se duce drept la frate- său, ca să-i ducă bucurie.

— Bine v'am găsit, bădiță!

— Bine-ai venit, frate Dănilă! Da mult ai zăbovit la țirg!

(Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Stupăritul.

Prelegere populară.

(Urmare).

Munca de vară a albinelor și dă- torințele stuparului!

Primăvara, pe dată ce dă căld ursa și încep ierburile și pomii a înflori, își încep și strguincioasele albine munca lor, de-a etădi faguri și a aduna hrană puilor, cari acum să prăsesc cu mille.

Albinele au lipsă acum și de multă apă în lucrările lor, cu facerea fagurilor și ciocitul puilor.

Pentru aceea vara după ploii, le vedem sugând cu lăcomie picăturile de pe flori și frunze, ducându-le acasă. Asemenea le vedem cărând picăturile de rouă. In lipsa de ploii și de rouă, ele ts silite, săracile a-și cerca no- rocul prin bălți, pârăie, și alte ape, în cari foarte multe să inecă. Ca să scăpăm albinele de o asemenea moarte, le vom pune aproape de stupină la loc luminos, vre-un vas cu apă peste care vom pune bucățele de paie, as- chiuțe, ori muschiu curat, pe care să

se proptească albinele. Apa trebuie mereu improspetată.

Când timpul e urât și ține mai multe zile, le vom pune chiar și în coșnița apa de lipsă, căci neputând ele ieși afară, ușor se bolnăvesc fără apă. Spre acest scop le punem un burete muiat în apă, care din când în când se svintă și se improspetează.

Albinele au lipsă și de alte materii, mineralice și mai ales de sare, pentru aceea le vedem des umblând și pe la gunoii. Le vom da deci bun ajutor, punându-le în ceva, aproape de stupină și puțină sare mărunță și jilăvită, sau le vom băga din când în când câte o lingură de sare în apa ce li-o punem.

Lucrarea albinelor pe acest timp, când livezile, pomii și grădinile sunt pline de flori, merge foarte repede. În coșnițele pline cu faguri din trecut, se prăsesc albinele potop.

În cele ce nu s'au pline cu faguri, repede se clădesc fagurii și se sporesc și aci văzând cu ochii numărul albinelor.

De câte ori nu veți fi auzit și D voastră că stupul roește?

Ei! dar puținii sunt, cari mi-ar putea spune cum vine că stupul roește!

Ascultați, să vă spun tot eu și această minune!

Matca adevărată mama fiecărui stup, începe a oua de timpuriu tare, de prin Februarie chiar. Ea ouă mereu și anume s'au aflat că ouă și 3000 de ouă pe zi când timpul e frumos. Ouăle și le depune în celulele fagurilor și din ele se prăsesc albinele. În chipul acesta până colea pe la Rusaliu, se înmulțesc albinele atât de tare, încât nu mai încap în coșniță.

Acuși pe dată ce se mai prăsesc o matcă tinăra pe lângă cea bătrână, care a prăsit mulțimea de albine, a sosit și timpul roiului.

Aci iar e o minunată întocmire!

Matcele nu se pot înțelege amănunțit.

Mereu se gălcesc întocmai.

Între femei rele, soacra și nora.

bătrână are glas subțire, făcându-se „tiiiu“ ear cea tinăra

se aude într'un glas gros făcându-se „aăă“.

Și mai sigur, că această gălcescă

se aude între matce, pentru de a ști

de ce roește la tot cazul pe dată

de ce timpul frumos. Cu o zi mai

de roire, toate albinele stau

în stup, numai foarte puține mai

ieșesc la câmp, ele se grămădesc

la câmp, așteptând semnul de

zbor.

În ziua următoare, un sgomot

se aude în stup, albinele ies cu

zbor să învârtă în aer în jurul stu-

pii, apoi ear intră și ieșind din nou

se mănăscă între ele, sboară așezându-se

pe suprafața în apropiere.

Și apoi ies de regulă înainte de

zbor când timpul e frumos, când

se aude din cauza timpului noros

și se aude zborul roirea, apoi și după a

ce se aude când cât de cât s'arată soarele.

Și după roiul dintâi a 9 mult a 10 zi,

și al doilea și după aceasta mult

de 2-3 zile al treilea și apoi chiar al

patrulea, uneori și al cincilea roi.

A lăsa stupii să roiască de atâtea

roii, e curat nerozie. Chiar și cei

mai puțin pricepuți în ale stupăritului

știu atât că roirea prea multă e pă-

gubitoare. Pentru aceea stuparii,

cearcă prin felurite mijloace a îm-

pedeca roirea prea multă. Dela un

stup e de ajuns, unul, mult doi roi și

numai în cas, că e tare bun, putem

lăsa și al treilea roi.

Stupul care până în sfîntu „Petru“

(adeacă la sfîrșitul lui Iunie) nu roește,

după acest termin îl oprim de a mai

roi căci primiți după acest timp n'au când a-și aduna ca să poată ierna. Ba și stupul bătrîn care roește după acest timp n'au când își aduna ca să poată ierna. Ba și stupul bătrîn care roește după acest termin ușurându-se, se strică ne mai avînd când să-și adune miere în deajuns.

Oprirea dela roit se face așa: roiul dintâi e mare, dacă al doilea e mic, te apuci și coșnița în care l-ai luat pe acesta, o pui în stupină la locul celei din care a ieșit, ear pe aceea o muți în alt loc. În felul acesta facem ca albinele din coșnița bătrînă să se adune toate la roiul nou, făcându-l astfel bun și pe el. Acesta e un lucru ușor de înțeles, căci albinele rămase în coșnița bătrînă, în ziua următoare ieșind la câmp, când se reintore, intră în coșnița cu roiul de oare-ce aici își știu locul. În coșnița bătrînă rămân albinele tinere, cari n'au fost sburat încă pe afară și o sumedenie de puț, cari în scurt timp cresc, împopulând din nou stupul așa că și el vine în regulă bună.

(Va urma).

Un morb al prunilor.

Umblând prin pruniște să ved cum stăm cu prunele în anul acesta am fost surprins foarte neplăcut. Cam jumătate din prune au o formă și culoare deosebită. Prunele adevărat s'au stricat și prefăcut în așa numiți „hurlupi“. Hurlupii aceștia se deosebesc esențial de prunele sănătoase, repede, în câte-va zile cresc cu mult mai tare decât prunele, avînd o formă lată, culoare galbenă-verzie, ear dacă o tăem, vedem că e carnoasă și că în virful prunii găsim un simbur mic stricat.

Studiind cazul acesta s'au descoperit al prunelor m'am convins, că nu este alt-ceva decât un morb pe cât de primejdios, pe atât de păgubitor pentru poporul nostru, care în părțile muntoase trăește, așa zicînd din prune.

Permiteți-mi deci să descriu viața morbului acestuia, mai apoi cum să ne ferim de el. Unit cred că timpul ploios produce „hurlupii“, alții ear că ceva insectă mușcă, împunge pruna tinăra, mai alții floarea îi bagă de vină.

Toate acestea sunt presupuneri, alta e cauza adevărată a morbului.

Pela anul 1815 învătatul svedian Fries a descoperit morbul acesta. Pe vremea aceea cu ajutorul microscopului neperfect ce-l avea el, a descoperit în partea carnoasă a „hurlupului“ un burete parazit (parazit — care se nutrește din altă plantă, spre detrimentul plantei adăpostitoare) și l'a botezat „Taphrina pruni“, (Exaseus pruni Fuckel).

Să vedem și noi buretele acesta parazit. Dacă tăem o strugeaună (felie) subțire de pe suprafața „hurlupului“, vedem că constă din mai multe secolețe (ascus), așezate lângă olaltă. În secolețele acestea găsim sporele (semănța), 8—25 la număr. Închipuiți-vă câte secolețe de aceste și în ele câte spore pot fi într'o prună stricată și ușor vă explicați răspîndirea morbului acestuia. După-ce s'au dezvoltat buretele acesta în prună, adevărat ajungînd hurlupul mărimea maximală începe a se înegri, și sbărcei, mai apoi cade de pe prun.

Cu asta ar crede cine-va că s'au terminat cu morbul prunilor și vom fi scutiți pe anul viitor? Din contră! Aici în hurlupii aceștia căzuți sau și rămași în prun, trăește spora (semănța) buretelui până în primăvara viitoare?

Hurlupii căzuți sau rămași putre-

libere din secolețele lor. Cu înflorirea pomilor mi de insecte sunt oaspeți binevăzuți ai pomilor, cu ajutorul acestora se întâmplă fecundarea, (transportarea pravului galben dintr'o floare într'alta). Insectele acestea umblînd pe pământ sau pe pruni fără voie își iau pe corp picioare spore de ale hurlupilor și cu sporele acestea se pun pe florile prunilor și sămănarea hurlupilor e gata. Sămănarea lor așadară numai și numai primăvara pe timpul înfloririi se întâmplă. Creșterea hurlupului o poate vedea apoi fie-care cine se interesează.

Hurlupi avem, acum cum ne vom scăpa de ei?

Întîi de toate hurlupii îi culegem de pe pomi încă verzi, prin urmare nu-i lăsăm să se coacă și i ardem pe toți. Mulți susțin că nu-i destul numai atîta ci și crenguțele pe cari au stat hurlupii să le rupem și să-le ardem. Astea toate le facem primăvara. Toamna strîngem și frunzele uscate de sub prun și acestea le ardem, ca să nimicim cu totul sporele (semănțele).

Văruiul cu var și peatră vînată puțin ajută pentru-că florile nu le poți uda cu el, dar și dacă le-am putea le-am nimici cu totul.

Purcezînd după cele zise vom scăpa prunii de-o boală urîtă și păgubitoare. Prof. Nicolae Mihulin.

Convocare.

P. t. membru „Reuniunii române de lamormentare din Cămpeni“ sunt rugați a participa la adunarea generală ordinară, ce se va ținea Duminecă, în 31 Maiu st. n. a. c. la 3 ore p. m. în localul primăriei comunale din loc.

OBIECTELE:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general al direcțiunii către adunarea generală.
3. Revidarea rațiociniului pe anul expirat.
4. Alegerea unui membru în comitet.
5. Propuneri și
6. Learea dispozițiilor pentru autentificarea procesului verbal al adunării.

Cămpeni, din ședința comitetului ținută la 17 Maiu 1903.

George M. Corcheș,
președinte.

Teodor Orlea,
secretar.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Cu prilejul petrecerii aranjate de marea noastră română din Arad la 17 Maiu n. în „Casa Națională“ au suprasolvit următorii prea stim. domni, cărora le exprimăm sincerile noastre mulțumiri:

P. S. Sa Episcopul Ioan Ign. Papp, 20 cor., P. C. Sa dl Vasile Mangra, vicar și Dr. Virgil Bogdan câte 7 cor., Dr. Ioan Namet 5 cor., Dr. E. Roșca și P. Troța câte 3 cor., Dr. Nicolae Oncu, Ioan Popescu, L. Tămășdan, Cornel Tămășdan, I. Hurbay câte 2 cor., Ioan Neamț, A. Boțoc, Iancu, Ioan Popea, Miru Pop câte 1 cor., Popescu 60 fl., Moga 50 fl., Fehér Octavian 40 fleri. Const. Don, epitrop.

Începînd o colecție, pentru acoperirea lipselor școlii noastre confesionale gr-or. române din loc, — spre ce scop au contribuit următorii domni: Seidner Bernát, comerciant 20 cor. Goldberger Gábor, comerciant 10 cor. Ksauer József, notar 5 cor. Seidner Rezső, 5 cor. Seidner Samu, 5 cor. Dr. Magyar Samuel, medic 4 cor. Szekoy Sándor, farmacist 3 cor. Dimitrie Goldis, invătător comunal 2 cor. Ksauer Ede, Wolheim Miksa, Kovács Gynla, Weiss Vilmos, Goldstein Frigyes, Csokány Károly, E. S. Dér József, Stein Ferencz, Zenovie Hadis și Ioan Dumbavicean adj. not. cu câte 1 cor. (locuitor în Bérzava) Ioan Cica junior, comerciant (Monoroștia) 2 cor.; Glük Nándor, comerciant (Conop) 2 cor. Gr. Caba, invătător (Conop) 1 cor. Traian I. Givulescu, invătător (Oivos) 1 cor. N. N. 50 fl. N. N. 60 fl., (Radna), Jalgoczi István 140 cor.

Schütz Péter, 50 fl., și Nébel Adám 50 fl., (Bérzava).

Pentru cari mariimoase contribuiri, primează stimajii domni sincerile mulțumiri. Bérzava, la 13 Maiu 1903.

Georgiu Pleș,
invătător.

Venindu-mi la cunoștință că s'au publicat în n. 75 al prețutului organ „Tribuna Poporului“ o mică corespondență semnată de „Un membru al comit. parochial“, — din care comună nu stă — în care să zică că dl preot Teodor Șandru și cu epitropii au colectat o sumă frumoasă de bani dela mai mulți credincioși pe seama s. bisericii.

Toate cele scrise în acel număr sunt adevărate, dar ca să aibă și înțeles lămurit, acei credincioși cari au contribuit cu bani spre împodobirea sf. bisericii sunt următorii locuitorii din comuna Doctin, prott. Boșca montană și anume:

Familia D. Iosif Furlugianu, notari cerc. a jertfit 22 cor.; f. d. Pave Mustești, inv. 14 cor.; Goga Dogan, 10 cor.; f. D. Pavel Drăgan, preot, f. dl Andrei Ardelean, George Cărdu, câte 6 cor.; Iuliu Crina, Adolf Eisenstädter, George Marcu, George Cărdu, câte 5 cor.; Vasilie Matașan, Irimia Andreș, Iacob Dragomir, Trăilă Dogan, Ioan Cărdu, Iosif Drăgomir, Ioan Marie, f. dl Petru Ghița, Nicolae Baica, câte 4 cor.; Trandafir și Rusu Bena, Petru Dumbrava, câte 3 cor.; Iordan Merteș, 2 cor. 40 fl.; Cornel Stopon, Ioan Dogan, Petru Jorz, George Andreș, Petru Găvăgină, Paul Cărdu, Toma Merteș, Adam Ștefan, V. Mhalovic, Cornel Bocean, Damaschin Marcu Petru Adam, Varsdy Károly, Nicolae Dumbră, Adam Ciurcu, Iosif Băiceș, Irimia Marcu, Petru Ciurcu, Nistor Bosșior, Iosif Ivan, Adam Cărdu, Adam Jorz, Savu Soare, Irimia Drăgomir, Iordan Pascu, Iosif Drăgoi, Iosif Crina și Iosif Andreș câte 2 cor. Maxim Blaj, Paun Adam, Ion Găvăgină, Albert Eisenstädter, Ioan Micu, Petru M.

2 fl.; Ion Lupulescu 60 fl.; Nicolae Mico 40 fl. Mai departe au contribuit femeile: Saveta Dogan, Ruja Pascu, Ana Cărdu, Saveta Dogan, Solomia Găvăgină câte 4 cor.; Ioana Iacob, 3 cor. 80 fl.; Brândușa Andreș, 3 cor. 70 fl.; Măria Cărdu, Floarea Baica, Măria Iorga, Măria Baica câte 3 cor.; Măria Cărdu, Ana Grăvilă, Opreța Adam, Măndra Adam, Ana Grăvilă, Iordanca Găvăgină, Elena Ștefan, Opreța Cica, Ana Marcu, Ana Simuleasă, Măndra Ghița, Ioana Andreș, Iordanca Merteș, Saveta Cărdu, Măria Peica, Măria Pascu, Sămenica Marcu, Ana Crașovan, Saveta Marcu, Eva Drăgomir, Ana Blaj, Ruja Andreș, Măria Găvăgină, Cosma Mico, Ana Pascu, Ioana Mico, Opreța Cărdu, Solomia Blaj, Ana Popa, Ana Adam, Măria Dogan, Ecaterina Duică câte 2 cor.; Măria Peterfi, 11 cor.; Ruja Găvăgină, Solomia Ștefan, Măria Jorz, Cosana Adam, Măria Lința, Măria Belgia, Ana Baica, Ana Andreș, Floarea Cărdu, Ana Cărdu, Ioana Baica, Domnița Drăgomir, câte 1 cor.; Solomia Mico și Ana Grăvilă, câte 60 fl.; Măria Lința, Ruja Lința, și Ecaterina Baica, câte 40 fl.; Paste tot au încuș suma de 322 cor. 32 fl.; adevă. 17 sute douăzeci și două cor. 32 fl., care sumă s'au spesat cu facerea ușilor împărătești, a două steaguri, un baldachin după cum s'au făcut amintire mai înainte de un membru al comitetului.

Deci: în numele comunei bisericești din Doctin, mă simt îndemnat a aduce și pe aceasta cale mulțumite sus numiților dăruitori, pentru iubirea ce o au către maica biserică. Dumnezeu să le răsplătească înmăit din darul său cel ceresc. Ear altora servească-le de impuls aceste jertfe aduse pe altarul Domnului.

Doctin, în 7 Maiu 1903 v.

Irimia Andreș,
epitrop.

IOSIF KALMÁR

mechanic.

Recomandă

Bicicletele

sale de cea mai bună calitate.

Are în deposit gumă interioară și esterioară de prima calitate, și tot felul de părți constitutive d'ale bicicletelor.

Eftine și pe lângă garanție efectuaiește

975 1-

Reparaturi de biciclete,

instalări de

sonării electrice și telefonuri.

Toate pe lângă garanție.

Strada Salacz nr. 2. Telefon nr. 242.

Strămutare de birou.

Aduce la cunoștința mult onorat. public că

Biourul de zidire

ce a susținut până acum în ARAD, strada Kápolna, nr. 4 l'am strămutat în strada

Csiky-Gergely nr. 13.

Rugând mult on. public să binevoiască a mă

părții și pe mai departe semnez

979 1-25

cu deoseb. stimă

Mihályi Illés,

architect-intreprinzător.

Mă ang. jez la

CĂLCAT LUCIOS CA OGLINDA,

la case, sub condiții extra-ordinar de avantajoase.

941 6-15

Cu stimă

D-na Prohaska Ferencz,

Arad, Kapa-uteza 47.

LADICS PÁL,

zgrăv.

Arad, Strada Vesselényi Nr. 47.

Se recomandă onor. intreprinzătorilor de clădiri, precum și publicului mare, se angajează să execute ori-ce lucrare de acest jen.

Pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

934 8-30

Primește deasemenea stărpirea insectelor vătămătoare din locuințe.

STERN A.

— croitor à la mode. —

Arad, colțul pieței Tököly și str. Forrai (lângă cafeneaua Zrinyi)

Gătește tot soiul de haine bărbătești din stoffe engleze sau indigene, după moda cea mai nouă și croitură cu și, pe lângă prețuri moderate și condiții de plată avantajoase.

La dorință mă duc și în provinciș. Ajunge o corespondență în care să fi rugat să mă prezint.

968 2-10

Filip Diell

Intreprinzător architect, în Arad.

Mă angajez la lucrări de tot felul ce s'în de arhitectură și la pregătirea lor după stil, solid și conștințios pe lângă aplicarea celor mai noue construcțiuni, cu prețurile cele mai ieftine și pe lângă garanție. Dela cele mai simple case țărănești sau clădiri economice până la cele mai decorate edificii, fac lucrări de a pământului, de zidar, sculptor de piatră, dulgher, țiglar, tinicher, sculptor, măsar, lăcățoș, pictor, sticlă, pictor de odși, tapiesier, pregătire de sobe, încălzire de aer, canalizare, apeduct, beton ș. a.

Mă angajez apoi la conducere la edificii, examinarea clădirilor, (colțanderea) locuințe de oraș și provinciș, ținerea în bună stare a tuturor edificiilor de la țară și puse pe lângă un preț anual mic, aprețeri de casă, ridicări de asigurări la cas de foc, pregătire de planuri și bugetu-i, ori-ce lucrări și reparări pe lângă cele mai moderate prețuri.

Cerând binevoitosrea protecție a onoratalui public

964 3-30

Cu deosebită stimă:

Filip Diell.

965 2-50

IOSIF ULMAN,

măsar de edificii și mobile.

Arad, strada Szt-Pál 1.

Se recomandă în atențiunea binevoitosrea a onoratalui public, se angajează la tot felul de lucrări noi și reparări ce cad în branșa de măsar, pe lângă prețuri moderate și executare promptă și punctuală.

La dorință merge și în provinciș.

949 8-30

PĂLĂRIERUL

MÁLY ALBERT

— ARAD, Piața Boros-Beni Nr. 8. —

Primește colorarea pălărilor de postav și paie, bărbătești și femeiești; asemenea curățirea și transformarea lor după moda cea mai nouă. Calcarea cilindrelor, transformările le efectuește cu preț prompt.

Se primesc comande și din provinciș.

Haine pentru domni

cu preț excepțional de ieftin după cea mai modernă croitură

Arad, strada Szent-Pál Nr. 3.

(Vis-à-vis de cafeneaua Erdélyi).

Din stoffe indigenă și englezească. Executarea cu gust. Deasemenea fac ori-ce reparaturi cu preț avantajos. Rog spriginul onoratalui public.

Cu distincă stimă:

937 9-50

Wolster Izsó,

croitor bărbătesc.

Urm. lui Papp Kálmán,

atelier de aurării, argintării și giuvaericeale, Arad, strada Fábán 12 (Casa Bonts).

Primește lucrări în aur, argint și giuvaericeale, apoi aranjarea de altare, străformsrea sau aurirea lor din nou. Prețuri eftine, serviciu prompt.

956 6-50

LANCSÁRICS JÓZSEF

CIOBOTAR.

— Arad, strada Nagyvárad Nr. 3. —

primește toate lucrările, cari aparțin branșei sale, le efectuește după moda cea mai nouă, din materialul cel mai bun și pe lângă prețuri foarte moderate.

948 8-25

Nuzința lui e: ca prin lucrări conștințioase să-și păstreze și pe viitor încrederea musteriilor săi.

Reparaturile se esecută prompt și cu îngrijire.

955 6-10

Zidește fântâni,

le curățește, găurește sau le face mai adânci: Liesmann József, Arad, strada Weselényi 36.

SEIDEL OTTO,

fabricant de căciuli,

ARAD, Andrassy-tér Nr. 9

(vis-à-vis cu biserică).

Execut ori-ce fel de chipiu militar, postav financiar pentru pompieri, pentru preoți și civili, calitate bună, preț moderat.

935 12-80

In atenția publicului!

Am onoare a aduce la cunoștința M. On. public, care dorește a zidi, că biroul meu de zidire din strada Knézich Károly Nr. 3, din 1 Maiu st. n., l'am mutat în str. Kapa Nr. 37.

Când mulțumese M. On. public pentru părtinirea de care m'a vrednicit în decurs de 7 ani, îl rog să binevoiască a mă onora și mai departe cu ea.

Cu deosebită stimă: 969 2-20

Szidor János,

măstru-zidar diplomat, membru al asociațiunii arădane a măiestrilor diplomați și îndreptați.

P. T.

Am onoare a aduce la binevoitosrea cunoștință a M. On. Public, că în casa din

colțul str. Batthyányi și Weitzer János (odinioară Templom u.),

am deschis un

atelier de reparaturi de biciclete și mașini de cusut,

unde săvârșese tot felul de lucrări ce se țin de ramul acesta, precum și instalări de sonerii electrice, toate pe lângă prețuri moderate. Părți constitutive de ale bicicletelor se capeta în totdeauna eftin.

Rugându-mă de părtinirea marelui public, semnez

Cu deos. stimă:

Máthé Sándor,

970 2-50

mecanic.

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odăi, imitator 967 2-25 de lemn și marmură.

Arad, piața Libert. (vis-à-vis de statuie)

Primește toate lucrările ce se țin de branșa asta, chiar și cele mai grele.

pictări de odăie,

precum și coloriri și imitari de lemn indigen sau exotic (floderare) în execuție de gust,

pe lângă prețuri moderate.

Primește tot-odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanția. Comandele din provinciș prompt și grabnic.

La comande pe sama bisericilor rabat.

RIITER și LUSZTIG

coloritor și văpsitor de odăi în Soborșin (com. Arad.)

Se recomandă On. public din loc și provinciș pentru executarea de lucrări de colorire și văpsire, a. spre p: auriri începând dela cele mai simple până la cele mai splendide cu prețuri moderate.

Lucru solid, conștințios și punctual. Garanție deplină. Bisericele le oferim avantajurile cele mai mari.

971 2-5

Mare tâng de albituri de vară.

Cretoane, — zefire de in, — batise colorate, — in pentru haine, — batist etvehan brodat, — noutăți în-biase și japonuri, — delan din bambac curat.

Fiecare are într-o carte de muștră specială.

Materni de vară dela 50 cr. până la 5 fl.

Mustre din stoffe amintite se trimit gratuit și franco.

Bazar de modă de dame.

Weiner Mátyás,

Budapesta, VI. Andrassy nr. 3

Ujváry Árpád,

958 8-25

Arad, strada Lázár Vilmos 4.

Se recomandă m. on. public spre executarea a tot felul de lucrări aparținătoare ramului de timpărerie, precum aranjamente de prăvăli și birouri, lucrări de clădiri și portaluri din materie uscată pe lângă prețurile cele mai moderate. Executare promptă și solidă.

Reparaturi repede și eftin.

VÉGH ISTVÁN,

tinichigiu de clădiri și lux,

ARAD, Boros Béni-tér Nr. 10.

936 10-25 (Colțul străzii Nádor).

Primește ori-ce lucrări de ornament, acoperirea cu tinichea a clădirilor, turnurilor de biserică; mai de parte lucrări pentru introducerea apei, aranjarea odăilor de baie, a conducerii apei în bucătărie și la closet. repară țevile plesnite atât în loc, cât și în provinciș, prețurile celea mai moderate, execuție promptă.

In atenția Onor.

Proprietari de casă și chiriași!

Sunt reprezentantul general al celei mai mari fabrici de rolouri de ferestă, ce există în Austro-Ungaria. Rog deci marele public în interesul său propriu, ca înainte de a-și procura rolourile de lipsă să ceară

preț-curentele fabricii reprezentate prin mine

și să mă viziteze pe mine, ev. din provinciș să mă cheme pe calea poștei. (Ajunge o simplă corespondență).

Rugând părtinirea prea st. public, semnez

Cu deosebită stimă:

GÁSPÁR SOMA,

agent de mărfuri.

Arad, strada Szarvas N-rul 1.

Strămutare de prăvălie!

AUGUSTIN ALBRECHT

fost CSEH KATALIN

și-a strămutat

PRĂVĂLIA DE MĂNUȘI

cu prima Maiu 1903,

în strada Salacz Nr. 1.

(Casa Löcs.)

974 1-10